

VAS-ÉS-FÉM-MUNKÁS

A ROMÁNIAI VAS-, FÉM- ÉS VEGYIPARI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési ár: egy évre 100, fél évre 50 Lei
TELEFON 4-50-13

MEGJELENIK MINDEN HÓ ELSEJÉN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUKAREST V, STRADA ISVOR No. 11

Mikor jön létre az egyensúly

A természeti kincsekkel és szépséggel megáldott Románia minden erőfeszítése dacára sem tud egyensúlyba jönni. A háboru után új területek kapcsolódtak az anyaországhoz, határai kiszélesedtek, új élet kezdődött, azonban a borralaló és korrupció meggyökeresedett rendszerét kiirtani nem lehetett.

A borralaló, korrupció, panamák és mindenfajta tolvajságok, a hirtelen meggazdagodási vágy jellemzi azt a mentalitást, amely mélyen behatolt gazdasági, társadalmi, erkölcsi és közgazdasági életünkbe. Az az állampolgár, aki tisztességben akarna itt élni; anélkül, hogy a meglévő törvényeink kijátszására ne keressen megoldásokat, sokat kellene szenvedjen, megszámlálhatatlan akadályokkal volna kénytelen megbirkozni. Inkább bele illeszkedik tehát egy elavult légkörbe, melynek keretén belül éli világát, ha nem hajlandó kitenni magát az éhen halás veszélyének.

A hatalom élére került eddigi kormányok egyike sem fogantatott olyan intézkedéseket, amelyek alkalmasok lettek volna a román nép vért kizsápolozó panamisták és tolvajok kiirtására. És jellemzésre méltó, hogy a román közvélemény immár nem hajlandó nyomást gyakorolni még a szenzációt keltő szélhámosok ellen sem. A közvélemény elfáult; a katasztrófális gazdasági és pénzügyi helyzetből fakadó sebek lehetetlenné teszik a közvéleményt, hogy gyors és készséges ellenmozgalmat váltson ki a hírneves szélhámosok hada ellen.

Sokkal hamarabb bekövetkezik az erdőbetnyár iránti szimpatia, kinek hősi rablótetteiről rejtelmes legendákat sző a nép, mint az ugynevezett magas társadalmi állású gazemberek iránti gyűlölet. Mert tudni kell, hogy a legszövevényesebb nagy stílusú „vágásokat” az állam legfontosabb pozícióit betöltő magasrangú egyének követték el. A nemzeti bank kormányzója, a szenátus elnöke, a rendőrség főnöke (chestora) körülvéve még egy csomó élesesű szélhámossal, képezték azt a bandát, amely a deviza átutalás terén kezdték meg működésük tevékenységét.

Csalási műveletek következtében a román nép verejtékéből kisajtolta sok százmillió vándorolt át a szélhámos bandának zsebébe és csalások fentről lefelé indultak meg. A sikkasztások vonalán csak magas társadalmi és politikai állásokat betöltő „urak” találkoznak. Így akar megszületni a román burzsoázia. Elsikkasztják rabló módjára a közpénzeket, nem mintha a nyomor kopogtatna ajtójuknál, hanem csupán azért, mert helyzetük lehetővé teszi nekik „csapást” mérni, azért mert így fénylenek a mi közállapotaink.

A helyzet jobbrafordulását sokan egy diktátor eljövételétől várják, aki aztán karóba huzza majd az összes becssteleneket, az összes tolvajokat. Akik így gondolkoznak, keveset ismernek a történelemből és még kevesebbre becsülik szabadságukat.

Az ilyen emberek nincsenek azzal tisztában, hogy bármily vaskezü diktátor is legyen, képtelen megoldani a gazdasági és társadalmi élet szövevényes és bonyolult kérdéseit. Nem diktátorra, hanem új erkölcsi felfogásra van szükség, amely megtisztítsa ősi bűneinktől és a civilizált népek sorába helyezzen el. Egy megmozdulásra alkalmas közvéleményre van szükség, hogy ellenállást fejthessen ki a csa-

lók és sikkasztók csunya cselekedeteivel szemben. Szükség van jog- és igazságszolgáltatásra, melyen keresztül a nemzet vért kizsápolozó rablók kiközösítenek a társadalomból. Mert nem játszhatik szerepet, ha ezek az erdők mélyéből, rendőri egyenruhában, avagy a legmodernebb szabás szerinti angol szövetrohában „vágják” meg a társadalom dolgos embereit.

Az országnak békére, nyugalomra és konszolidációra van szüksége. Szilárd alapokra kell fektetni az állam intézményeit; ki kell építeni a társadalmi igazságszolgáltatás kereteit, mert csak ilyen módon jöhet létre az állam szilárdsága iránti bizalom.

A gazemberek homlokát, mint jól megfontolt intézkedést, tüzes vassal kellene megpecsételni, hogy megóvassék a társadalom azoktól, akik alapját aláássák. Megérdemli az ország azt, hogy új erkölcsi talpazat létesítsék, mert van még itt elég tisztességes és minden kritikát kizáró becsületes ember.

Gondoljunk elsősorban a munkásrétegekre, a kérges kezű proletárookra, akik a betevő falatért, kemény munkát végeznek, akik nyomoruságos létükért véres verejtéket izzadnak. Gondoljunk a földmivelő rétegekre, amelyek szegénységük és nyomoruságuk súlyos kálvária keresztjét hordozzák. Az államnak millió és millió állampolgárai, fiai, hősiessé vállalkoznak a rájuk rakott teher cipelését; nem azért, hogy ezen keresztül lehetőség adassék a „disznók”

hizlalására, hanem hogy az állam alapjai megszilárduljanak. Alkalmazni kell a szankciókat; a törvények rendelkezéseinek szigorúságát, tekintet nélkül az illető szélhámos volt társadalmi állására, rangjára. Ellen esetben kockán forog az ország jó hírneve és a békét szerető dolgos román nép elveszíti a jövőben való bizalmát.

Mindnyájunk létalapját a „munka” kell képezze, mert csak a munka termel javakat. A más munkagyümölcsének elsikkasztását célzó üzérkedést ki kell irtani. Akik nem termelnek javakat és nincsenek hasznára a köznek, azoknak nincs keresnivalójuk a társadalomban, kivéve a munkaképtelenek, öregek és aggok, akik a társadalom támogatására jogosultak. A városokban és falvakban dolgozó nép jogosultnak érzi magát megvetni az alkalmi ultrasovinisztaikat és azokat az elősdiéket, akik a nép véres verejtékéből akarnak profitot kovácsolni fényűzési életmódjuk folytatásához. A burzsoázia osztályból kikerült és a gazdasági és politikai életben főtisztségeket betöltött dicsőtelen szélhámosok korhadt bacillusai az országnak.

A proletáriátus megveti és undorát fejezi ki a százmilliókat zsaroló panamistákkal szemben akkor, amidőn százazrek tengődnek nélkülözésben, amidőn milliós paraszttömegek éheznek és rongyolódnak.

Le velük! Kényszermunkát nekik!

Minden áldozatot a munkásnapilapért

Országunk munkásmozgalmának nagy hiányossága az, hogy nem áll rendelkezésünkre egy erős, román nyelven szerkesztett napi sajtó. És különösen ma, fájdalmasan érezzük a napi sajtó hiányát, amikor az 1932. évi terror-választások nyomán a munkásosztály ugyszólván parlamenti képviselő nélkül maradt, tehát megfosztatott még attól a lehetőségtől is, hogy szavát hallattassa a képviselői kamara hangzatos podiumáról.

De még ha a munkásosztály újból parlamenti képviselőre jut is (és biztosan jutni is fog) a napi sajtó továbbra is mozgalmunknak egy pótolhatatlan, nagy és azonnali szükségességét képezi. Nemcsak az előnyökről van itt szó, melyeket senki sem von kétségbe, hanem egy abszolút szükségességről, melynek hiányában mozgalmunk egészséges fejlődését nem remélhetjük.

Nem kell elfelejtenünk elsősorban azt, hogy a munkásmozgalom a romániai munkásosztálynak alig egy kisebbségét foglalja magában. Tehát csak a heti sajtó segítségével és az eléggé leszorított szakszervezeti propaganda aparátussal tarthat fenn érintkezést a szervezetlen tömegekkel, az ország népének többségét alkotó földműves tömegekkel, vagy pedig a kispolgár néprétegekkel. Nyomban, amint birtokában leszünk egy jól szerkesztett, jól informált népies, élénk- és ami a fő olcsó napi sajtónak, a szocialista eszme könnyen és végnélkül behatolhat nemcsak kimondottan

a munkásság soraiban, hanem a többi kizsákmányolt néprétegek tömegében is, amelyek ma szellemi táplálékukat és politikai tájékozódásukat kizárólag a burzsoá sajtóból meritik.

Igy a napi sajtó a szocializmus legjobb és fáradhatatlan propagandistájává válik.

A néptömegek gondolkodásában és érzésében ezer és ezer csatornán át beszivárogtatja a szocialista igazságot.

De a napi sajtó a szervezett tömegeknek is hatalmas előnyöket nyújt.

Csakis rajta keresztül vonhatók el a tömegek a burzsoá sajtó veszedelmes befolyása alól; Ahogyan a burzsoázia sajtója a problémákat felszínre tudja vetni, a hírforrásokat kiválasztani és ezeket közzétenni vagy kommentárral ellátni, egy állandó ellenpropagandát fejt ki, a mi szocialista osztályharc eszméjén felépülő nevelési és politikai tevékenységünk ellen. Még öntudatlan szervezett munkások is olvasnak akár rendszeren, akár időközben burzsoá sajtót, mert terjedelmesebb híreket akar az eseményekről, mint amit a mi heti sajtónk nyújtani tud. Így akarva, nem akarva, az osztályellenségünk állandó szellemi befolyása alá kerülnek, agyuk és lelkük naponta fogadnak be az osztályérdekektől eltérő idegen eszméket. Sőt az ugynevezett demokratikus sajtó sem képez kivételt. Bármilyen demokratikus is legyen, azért csak kapitalista sajtó marad. Hát még az egy

Miért és merre?

Az események rátörnek az ifjúságra. Soha ifjúság reménytelenebb és kétségbeejtőbb helyzetben nem volt, mint a mostani. A hitlerizmusról állítják, hogy a huszéves kamaszok éretlen erőszakossága. Persze nemcsak a huszéveseké. De állítják, hogy a huszéveseknek nagy szerepük van a rohamcsapatokban. Ugyanezt látjuk a fasizmusban is. Sőt az ifjú kommunisták táborában is. *Soha zürzavarosabb viszonyok között nem élt ifjúság, mint a mostani.* Nem tudja merre menjen és nem tudja milyen ideált tüzzön ki maga elé. Nincs kenyere és nincs hajléka. Nincs munkája és nincs eszményképe. Ezért hajlamos arra, hogy derékszijat öltön és rohamosztagokba osztassa magát. Kaszárnyaéletet éljen. Ezért kész prédája a fasizmusnak, hitlerizmusnak és bolsevizmusnak.

Pedig az ifjúságnak nagy célkitűzéseket kell követnie. Az ifjúságnak meg kell találnia: merre menjen és tudnia kell, hol találja meg azt a társadalmi eszményképet, amely emberi életének értelmét és célkitűzést nyújt.

A kapitalizmus szörnyű válsága ráirányította a figyelmet arra, hogy a kapitalista társadalom idejét multá, az emberi közösség érdekeivel ellentétes társadalmi képződmény. A polgári társadalom haladás volt a feudalizmussal szemben. Haladás volt a középkorral szemben. De ma már *ellentétbe* került a dolgozó milliók életével és érdekeivel. A kapitalizmus önmagát repeszt. A termelés és fogyasztás érdekei *összeütköztek*. A milliók érdekei összeütközésbe kerültek a kevés, maroknyi tőkessel és tőkés vállalkozással.

Kivezető utat csak a szocializmus nyújt.

A szocializmus, a szocialista termelés, a szervezett fogyasztás egy új társadalmi rendnek, a kollektív társadalmi rendnek az alapjai. Az ifjúság, ha nagy eszmét akar szolgálni, ha biztos célkitűzés felé akar haladni, nem lehet más, mint *szocialdemokrata*. A különböző politikai irányzatok egymást váltják föl. A kerék fordul és akik ma fölül, holnap alul kerülhetnek. Hitlerizmus, fasizmus, reakció, diktatura, mindezeknek a társadalmi rétegeknek, osztályoknak uralmi törekvéseit szolgáló alakulatok: muló politikai epizódok, amelyeket az események maguk mögött hagynak.

Az ifjúság ne kösse életét és harcos, lelkes készségét a forradalmak utáni idők tiszavirág-életű politikai képződményeihez. Az ifjúság szolgáljon nagy ideálokat, tüzzön ki magának olyan célt, amelyért érdemes élni.

A kapitalizmus mostani korszakában a szocializmus jelenti azt a magasabbrendű társa-

dalmi eszményt, amely felé az emberiség halad. A szocializmus megvalósításának siettetése a mai nemzedék föladata. Szocialistának lenni nagy és büszke dolog. Szocialistának lenni azokkal szemben, akik nem tudnak kivezető utat a mai szörnyűséges állapotokból, valóban fölemelő tudat. Minél inkább a megvalósíthatóság közelében jelenik meg a szocializmus, annál vadabban támad ellene a kapitalizmus és annál hatékonyabb kutmérgezést fejt ki ellene. A kapitalizmus tehetetlenül látja, hogy a szocialista termelés lehetőségei ő benne fakadnak. Ő benne vannak meg a jövő csirái. A kapitalizmus tehetetlenül szemléli, hogy racionalizálással, kartellekkel és trösztökkel annyira megnövesztette a termelést és olyan hatalmas organizációkat hozott létre, hogy mi sem kézenfekvőbb, mint hogy a milliók érdekében, az egész társadalom javára, igénybe kell venni azt, ami ma még egyeseké. *A kisorsajátítókat ki kell sajátítani.* A magántulajdonon alapuló társadalmi rendet *társadalmi* tulajdonra kell átépíteni. Az egyén érdekei helyett a köz érdekeit kell irányadónak megtenni. Az emberek életét föléje kell helyezni a dolgoknak, a profitnak és uralomvágnak.

Van-e és lehet-e szebb és méltóbb célkitűzése az ifjúságnak, mint ilyen társadalmi eszményért küzdeni? Ha az ifjúság fölveti magában a kérdést, hogy *miért küzdjön*, azt kell felelni: *küzdjön a szocializmusért, küzdjön egy új társadalmi rendért.* Hogy az ifjúság merre menjen? Azt feleljük: *A jövő felé forduljon.* Az ifjúságnak a szocialdemokrata pártban és a szakszervezetekben a helye. De ahhoz, hogy az ifjúság megtalálhassa helyét a mozgalomban, *szocialistának kell lennie!* Előbb szocialistának kell lennie! Az ifjúságnak meg kell tanulnia, *mi a szocializmus.* Az ifjúságnak addig kell tanulnia, *amíg fiatalon és fogékonyan tanulni tud.* Addig kell tanulnia, amíg az élet, a nyomorúság, a nélkülözés meg nem törte és a tanulással szemben alkalmatlanná nem tette. A fogékony, friss szellemű fiatalságnak most kell tanulnia, mert később vagy *testi fáradtságtól és családi gondoktól üzve elalszik az előadásán, vagy a könyv mellett.* Aki ifjúságában nem tanult, később sem tudhat semmit.

Az ifjúságnak tanulnia kell, hogy mások el ne hódítsák, hogy ne mondassák róla, hogy a huszéves kamaszok sereglenek a fasizmus zászlaja alá.

Tehát tanulni és dolgozni a jövőért — a szakszervezetekért, a szocializmusért.

Véráldozat a kapitalizmus éhségprofítjáért

Megrendítő szerencsétlenség történt a braszovi repülőgépgyárban

Tizenkét munkást temetett romjai alá a beomlott betonfal.

Hozzá vagyunk szokva ahhoz, hogy országunkban a munkás élet- és testi épség biztosítása munkaközben, a legegyszerűbb követelményeknek sem felel meg. Aránylag több baleset történik az itteni termelésben, mint a legnagyobb ipari államokban. Van ugyan törvény, melynek állítólagos célja biztonságot nyújtani a munkásnak az üzemi balesetek ellen, csak hogy mint más téren, ezen is a törvény holt betű, mely az illetékes munkaügyi hatóságok nemtörődömsége miatt elveszti gyakorlati értékét. Persze, ezt a helyzetet még fokozottabb mértékben használják ki azután a vállalkozók, aminek következménye a napokban borzalmas tömeghalált eredményezett a braszovi repülőgépgyárban.

Megrendítő esemény történt ott. Egy 25 méter magas betonfal omlott össze abban a pillanatban, amikor a faburkolatot kezdtek lefejtetni a még ki nem száradt falról. A több, mint ezerkétszáz négyzetterületű fal romjai maguk alá temettek 12 munkást. Az összeomló fal óriási robaja és a halálsikolyok

hallatára odasereglettek a gyár munkásai és azonnal megkezdtek a mentőmunkálatokat eltemetett társaik kiszabadítására. Mire ezek befejeződtek 4 halott és 8 súlyos sebesült társukat szedték ki a romok alól. A sebesülteket azonnal kórházba szállították s utközben még két munkás szenvedett ki. A szerencsétlenségnek tehát hat halott áldozata van. A sebesültek felépüléséhez reményt fűznek az orvosok.

Az ügyészség által megindított vizsgálat kiderítette, hogy a tömeghalált Gane mérnök és Eova vállalkozó a bűnösek, akiket azonnal letartóztattak. Az áldozatok temetése aug. 25-én ment végbe. Többezerfőnyi munkásság kísérte el őket utolsó útjukra. A sírnál Cristoccea és Wagner elvtársak mondtak búcsuztatót, ostromozva azt a lelkiismeretlenséget, mely a vállalkozók részéről megnyilvánul a munkásokkal szemben, ami ilyen katasztrófákhoz vezet s amit elkerülni csak az esetben lehet, ha a munkásság szervezett ereje megváltoztatja az egész termelőrendszert.

Olvassátok az „Előre”-t

Tip. Coop. „LITERA”. — Calea Plevnei 46 — Tel. 3.49.69

BÉRMOZGALOM

Brasov. A Schiel gépgyárban dolgozó vasmunkások kollektív szerződése augusztus 15-én járt le. A munkások összeállították az új kollektív szerződés tervezetét és a szerződés pontjaira vonatkozó tárgyalásokat az igazgatósággal megkezdtek. A drágaságra való tekintettel béremelési követeléseket állítottak fel a munkások és az igazgatóság nem zárkozik el a béremelés folyósítása előtt, kivéve a mozdony és malom osztályt, ahol csak a régebbi szolgálattal bíró munkásokat akarják béremelésben részesíteni. A kis fizetésű munkások részére 15%, a magasabb fizetésű élvező munkások részére 10% béremelést követelnek a munkások.

Augusztus 19-én megtartott gyűlésen a Schiel gyári munkások határozatot hoztak, hogy a mozdony és malom osztály munkásainak béremeléséért is sikeresen száll a gyár össz munkássága és ha nem sikerülne megegyezésre jutni a gyár igazgatóságával folytatott közvetlen tárgyalásokon, úgy az egész konfliktust tárgyalás végett átteszik a munkaügyi felügyelőséghez. A kollektív szerződés más pontjai tekintetében eddig nem merültek fel nehézségek. Ha a megegyezés létre jön, úgy a szerződés főbb pontjai lapunk jövő számában ismertetjük.

Galvan gyár. Ugyancsak a Brassóban székelő Galvan gyár munkásai memorandumot terjesztettek a gyár igazgatóságának, mely szerint fizetés emelést, fizetéses szabadságot, munkaidő rendezést és egyéb követeléseket állítottak fel.

Mint hírlik, a gyár igazgatósága hajlandónak mutatkozott 10% béremelést folyósítani. A végleges megegyezést lapunk jövő számában ismertetjük.

Zernesti. A zernesti celulozógyári munkások kollektív szerződése lejárt június hóban. A munkások az új szerződés megkötésére irányuló hivatalos tárgyalások megkezdtek. A tárgyalásokat szeptember 5-re halasztották el, amikor a béremelésre vonatkozó kérdés elintézését nyer. A munkások 15%-os béremelést követelnek.

Médias. A Vitrometan üveggyári munkások és munkások mintegy 4-5 osztálya bérmozgalom előtt állanak. A bérmozgalomban álló munkások a Bédoux rendszer eltörlését és a munkabérek 20%-al való felemelését követelték. A hivatalos tárgyalásokat a nagyszebeni munkaügyi felügyelő rövidesen kintüzi.

Uj szakszervezet

A Turnu-Severin hajógyár vasmunkásai augusztus 21-én gyűlést tartottak a Str. Aurelian 50. szám alatti munkásotthonban, ahol kimondták a vasmunkásszervezet megalakítását. Szövetségünk részéről a gyűlésen Muntenu szaktárs vett részt, aki részletesen ismertette a szakszervezeti mozgalom fontosságát.

Az ujonnan megalakult szakszervezet csatlakozott Szövetségünkhöz. Üdvözljük a körünkbe jött új harci szervezetet, a munkások osztály felszabadítása iránti küzdelmében.

A csoport vezetőségébe a következő szakértársak lettek megválasztva:

Elnök Bobeia Ioan, alelnök Savu Ioan, titkár Ștefan Chiriță, pénztárnok Vasile Granu. Vezetőségi tagok: Grigorie Teca, Kral Gheorghe, Popescu Gheorghe, Bălaci Constantin és Boruga Dumitru. Ellenőrök: Cilibun Peter és Mazilu Victor.

Felhívás! Felhívjuk mindazon tagjainkat, akik munkanélküliség, hosszas betegség, vagy bármilyen más elfogadható ok miatt tagjárulékot fizetni nem tudnak, de tagságukat meg akarják tartani, az ingyembélyegért éppen úgy jelentkezzenek, mint ha rendes járulékot fizetnének, mert utólagos jelentkezést a vezetőségek nem vehetnek tudomásul.

Felhívás a szatmári tagokhoz! Ezúton hívjuk fel mindazon szatmári tagokat, akik tagdíjaikkal elvannak maradva, hogy hátralékaikat a következő évnegyed kezdetéig (október 1) rendezzék, mert különben a tagok sorából töröltetnek.

Figyelmeztetjük a csoport vezetőségeket, hogy azon tagoknak, akik segélyüket kimerítették, utas igazolványt ne adjanak ki. Az ilyen igazolványokra kifizetett segélyösszeg az illető, azaz a kibocsátó csoport terhére lesz írva.

A központi titkárság.